

II. správa SNB
Analytický odbor

Č.j.: CB-0077/98/03-89

V Praze dne 18.5.1989

Výtisk č.: ✓
Přílohy: 4/8

Denní situační zpráva č. 98/89 ze dne 18.5.1989

K bodu 2a : příloha č. 4

K bodu 2b : příloha č. 1, 2., 3.

K bodu 3 : Ø

K bodu 4 : Ø

Rozděloumky:

c. 1 - OAI VOŠ

c. 2 - DOPMO

c. 3 - I - JNS

c. Zničeno

c. JNS
c. Zničeno

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Výtisk č.: 2
Počet listů: 3

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 13.5. 1989 se v bytě Evy ŠTOLBOVÉ v [REDACTED], uskutečnila schůzka představitelů Demokratické iniciativy (DI) s mimopražskými aktivisty a přívrženci. Schůzky se zúčastnili i aktivisté jiných tzv. nezávislých iniciativ. Původně se měla schůzka konat v Újezdě nad Lesy, ale z konspiračních důvodů došlo ke změně místa konání.

Jednání bylo přítomno celkem 50 osob. Za DI MANDLER, DOLEŽAL, ŠTINDL, LITOMISKÝ, STOROŽENKO, ŠTOLBOVÁ, MATZNER a HOCHMAN. Z mimopražských členů byli přítomni Miloš PODZIMEK z Tanvaldu s družkou, Jan ZIMA z Plané nad Lužnicí, Renata PÁNOVÁ z Tábora, Eva VIDLÁŘOVÁ a Dušan STUCHLÍK z Brna, Jan RAMPICH a jeho družka z Plzně, Jan ULRICH a jeho družka z Karlových Varů, Josef SEMANIŠIN z Ústí nad Labem a několik dalších, zatím neustanovených osob z Liberce. Za jiné "iniciativy" byli přítomni BATTĚK (HOS), KONEČNÝ a DVORÁK (NMS) V. MALÝ (VONS a Helsinský výbor), RÁKOSNÝ a KOHOUT (tzv. Sdružení na ochranu práv).

Jednání schůzky řídil B. DOLEŽAL, který po zahájení přečetl dokument "Oč usiluje Demokratická iniciativa", v jehož obsahu je vysvětleno, že DI není politickou stranou a nechce ji nahradit.

Hlavní důraz je kladen na propuštění politických vězňů, odstranění pohraničních a policejních mechanismů a orgánů z každodenního civilního života, odstranění kádrové procedury

požadavku nestrannosti a nezávislosti soudů, návrhy na uskutečnění lidských práv a občanských svobod. DI žádá vytvoření svobodné informační soustavy, nový sdružovací zákon, úpravu "církevního a náboženského života na základě odluky církve od státu, práva volné kulturní tvorby, svobodného shromažďování umělců a volné výměny kulturních hodnot. Požadují rozšíření práv v oblasti hospodářských a sociálních práv, zejména odborovou samosprávu a odborový pluralismus, obnovení práva na soukromé vlastnictví a podnikání.

Prioritně se požadují reformy politické, zejména odstoupení politicky zdiskreditovaných osob a orgánů a odvolání "Poučení z krizového vývoje". Dále jsou zde osvětlovány cíle, program a formy činnosti DI. Dokument má být zveřejněn obvyklou cestou, podepsán byl B. DOLEŽALEM, E. MANDLEREM, M. LITOMÍSKÝM, I. STOROŽENKEM a E. ŠTOLBOVOU.

Dále vystoupil podle pokynu Emmanuela MANDLERA JUDr. Jiří MATZNER, který uvedl, že v současné době je třeba věnovat pozornost přípravě nové Ústavy ČSSR. V této fázi by měla být pozastavena platnost některých ustanovení I. části trestního zákona a trestního řádu. Jedná se např. o trestný čin podvrazení podle § 98 tr. z., trestného činu pobužování podle § 100 tr. z., dále by měla být provedena změna podmínek a výkonu vyšetřovací vazby. Do přijetí nové Ústavy by se mělo jednat o jakési přechodné období. Dále MATZNER uvedl, že v nové Ústavě ČSSR by se měly objevit takové principy na jejichž základě by došlo k oddělení zákonodárné, výkonné a soudní moci. Přítomné osoby požadovaly, aby vystoupení MATZNERA bylo zpracováno písemně a předáno k dispozici stoupencům Demokratické iniciativy. V následné diskuzi, se projevily dva zásadní názory:

1. Nezávislé skupiny, včetně DI by měly při přípravě nové Ústavy postupovat samostatně, vytvořit návrh nové Ústavy a organizovat k němu všeobecnou diskuzi, nezávislou na oficiálních strukturách.

2. Vyčkat na oficiální návrh nové Ústavy ČSSR, tento podrobně prozkoumat a k jednotlivým hlavám zaujmout vlastní stanovisko, včetně samostatných návrhů na případné změny nebo doplnění nové Ústavy ČSSR.

Emanuel MANDLER, Bohumil DOLEŽAL a ostatní vedoucí iniciátoři DI prosazují názor, aby byl zpracován samostatný návrh Ústavy, jeho zveřejnění a zorganizování diskuse k němu. Tato otázka však nebyla uzavřena a bude předmětem jednání na dalších schůzkách vedení DI.

V průběhu dalšího jednání byl J. ZIMOU předložen návrh doisu "Petice za zastavení trestního stíhání R. PÁNOVÉ z Tábora", který přítomní podepsali. V. MALÝ píše přislíbil pomoc prostřednictvím VONSu a doporučil účastníkům, aby zintenzivnili účast na probíhajících soudních přelíčeních, neboť to podpoří obžalované a znejistí prokurátory.

Dále diskuze pokračovala v kroužcích. MALÝ m.j. informoval o tom, že plánované Fórum Habsinského výboru se v nejbližší době konat nebude. Rovněž informoval o svém setkání s Č. CÍSAŘEM, který je zainteresován na činnosti skupiny OBRODA. Uvedl, že do Prahy často dojíždí i DUBČEK. MALÝ rovněž konzultoval s MATZNEREM možnosti jednání s kardinálem TOMÁŠKEM na podporu "politických vězňů".

Závěrem bylo stanoveno, že další Fórum DI bude uskutečněno 24.6.1989 a má mít charakter otevřené diskuze k námětům pro novou Ústavu ČSSR. Přítomní si připraví na této téma příspěvky.

Poznatek byl získán dne 15.5.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako pravdivý. Jsou realizována opatření k vlivovému působení v prostředí, které je zaměřeno na prohlubování existujících rozporů a k paralyzaci činnosti DI.

10 + 11 odd

Výtisk č.: 2

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

TRUŠEN STUPŇ
UTAJENÍ

1. 5. 1989

DNE

PODPL.

Finger

Dne 17.5.1989 ve večerních hodinách se v bydlišti Václava HAVLA konaly oslavy k jeho přivítání. V 18.30 hod. měl Václav HAVEL (v době před příchodem návštěvníků) soukromý rozhovor mezi čtyřma očima s Alexandrem DUBČEKEM. Tomuto rozhovoru nebyli přítomni žádní zahraniční novináři, údajně byl vpuštěn pouze fotograf REUTERU, který pořídil společnou fotografiю DUBČEKA s HAVLEM. Pravděpodobně kolem 20.30 hod. (přesně nezjištěno) opustil DUBČEK bydliště HAVLA.

Ve večerních hodinách přicházeli do bydliště HAVLA expozitenti CH-77 a další z nezávislých iniciativ, jako např. VACULÍK, URBÁNEK, UHL, RUML, KATVÍČEK, CHRAMOSTOVÁ, ŠABATOVÁ, ŠILHÁNOVÁ, VONDRA, URBAN a celá řada dalších. Rovněž byl přítomen I. tajemník politického oddělení ZÚ USA v Praze Robert NORMAN. V průběhu večera přicházela celá řada telefonických a telegrafických pozdravů pro Václava HAVLA, mezi nimi i od MICHNIKA a WALESY z PLR.

Celý večer se prakticky točil kolem Václava HAVLA, který m.j. uvedl, že ve vězení se měl poměrně dobře, na cele měl i televizi, uvedl, že byl vězněn se dvěma vysokými soudruhy, ale jména nesdělil. Pro nejbližší období bude pobývat v Praze.

HAVEL m.j. v žertu uváděl, že sice on je populární, ale jeho soudní procesy z tohoto hlediska určitě nepřesáhnou soudní proces s představiteli Jazzové sekce.

Poznatek byl získán dne 18.5.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako pravdivý. K osobě HAVLA jsou realizována příslušná opatření dle plánu AOR v akci.

A. colber

74

Výtisk č.:
Počet listů:

K Bodu 2b

Rozdělovník č. 1

K další činnosti a cílům Demokratické iniciativy "DI" se Emanuel MANDLER vyjádřil, že je nutno maximálně využívat legálního působení na veřejnost, při zachování vhodných postupů. Odsoudil projevy přílišného radikalismu jako uspěchané a škodlivé - včetně organizování veřejných demonstrativních akcí. Zdůraznil nutnost přísného centrálního řízení veškeré činnosti v DI, na čemž bude trvat. Kdo s ním hodlá spolupracovat, musí se podřídit. I když např. uznává BATTĚKA, HOS a další skupiny a je pro koordinaci činnosti, chce aby DI šla vlastní cestou a je přesvědčen, že jeho program je reálný. Proto zastává názor, že člen DI nemůže být členem jiné skupiny a neexistuje, aby někdo informoval nejdříve např. BATTĚKA a pak teprve jeho. V této souvislosti kritizoval J. HOCHMANA, že si vytváří vlastní organizači po jednotlivých obvodech, přetahuje i členy DI, má avanturistické sklonky a je příliš radikální. Je zlostný a příliš se kompromituje, čímž ohrožuje jako člen i DI.

Pro nejbližší období vidí MANDLER jako nejdůležitější získat přívržence pro program tzv. demokratické důslednosti, využít možnosti v již existujících společenských a jiných organizacích - zejména v ROH, podnítit angažovanost za pluralismus a další demokratické požadavky. Problém je v tom, že je třeba vše přísně řídit, ale postupovat legálně. Veliké možnosti jsou pro získání přívrženců a podpory z členů nekomunistických politických stran. K tomuto MANDLER uvedl, že již navázali styk např. na ÚV ČSS, konkrétně s Karlem PAŠKEM a jistou ŠOLEOVOU - šéfredaktorkou časopisu AHOJ. Nyní je příznivá situace využít v zájmu DI projev

Funkcionář
ČSS ŠKODY, který byl zveřejněn ve Svobodném slově dne
11.5.1989.

DI soustřeďuje hlavní pozornost na získání podpory přívrženců pro požadavky předkládané státním orgánům v souvislosti s přípravou nové Ústavy ČSSR s tím, aby některé demokratizační požadavky byly realizovány ještě do jejího schválení. K tomu bude DI organizovat další petiční kampaně a povzbuzovat iniciativu svých přívrženců, zejména, aby otevřeně vystupovali ve svých organizacích, na pracovištích, v ROH apod. Současně však vedení DI potřebuje znát stanoviska oficiálních funkcionářů a pro přípravu a zpracování uvažovaných materiálů a požadavků i jejich vlastní názory na postup, eventuelně již zpracované náměty, které by bylo možno využít v programu DI.

Poznatek byl získán dne 15.5.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako věrohodný. Je možné jej využít pouze v informačním toku FMV. Jsou realizována opatření k osobě MANDLERA i dalším organizátorům DI s cílem omezení jejich aktivity a stížení podmínek pro jejich činnost.

ARCHIV BEH
Zrušen stupň utajení (svazek) dnem 11.11.1990
odbor

Výtisk č.: /

Počet listů: 1

K bodu 2a

ZRUŠEN STUPĚN
UTAJENÍ

Rozdělovník č. 1

15. srpna 1995

Fm

Dne 15.5.1989 v 8.30 hod. se na KOPV Praha dostavila německy mluvící mladá žena, která se představila jako občanka NSR Kathrin LORENZ, nar. 1971, bytem [REDACTED], která oznámila, že dne 13.5.1989 po příjezdu do ČSSR ztratila kabelku s cestovními doklady a čs.vízem. Z těchto důvodů jí bylo vystaveno potvrzení o oznamení ztráty cestovních dokladů pro ZÚ NSR v Praze s tím, aby dne 17.9.1989 se dostavila na KOPV Praha za účelem vystavení odjezdové části čs. víza.

Dne 15.5.1989 ve 13.00 hod. se na KOPV Praha dostavila NSR st. příslušnice [REDACTED], která předložila NSR cestovní pas a čs. vízum znějící na jméno LORENZ Kathrin (1971) a požádala o prodloužení pobytu v ČSSR do 17.5.1989.

Při vytěžení Kathrin LORENZ se jmenovaná vyjádřila, že v případě ohlášení ztráty cestovních dokladů v dopoledních hodinách se muselo jednat o občanku NDR Danielu KLING (1971) bytem [REDACTED], její bývalou spolužačku, se kterou se potkala 14.-15.5. 1989 v Praze. LORENZ dále uvedla, že její jí o KLINGOVÉ známo, že má zájem o vystěhování do NSR, ale nepředpokládala, že se pokusí o ilegální opuštění NDR za pomocí zneužití jejích cestovních dokladů.

Dne 17.5. 1989 se na KOPV dostavila Daniela KLING s náhradními cestovními doklady NSR, vystavenými ZÚ NSR v Praze dne 16.5. 1989 na jméno Kathrin LORENZ.

¶ Při výslechu se KLINGe plně doznala k tomu, že za pomoci náhradních cestovních dokladů z NSR chtěla nelegálně opustit NDR z území ČSSR. Na základě této skutečnosti byla orgány SV StB Praha umístěna do CPZ v Praze 6 - Ruzyně s následným vyhoštěním do NDR za účelem trestního postihu.

Zhodnocením získaných poznatků bylo zjištěno, že se nejednalo o akci organizovanou převaděčskou organizací, ale o individuální pokus.

Jak vyplývá z poznatků získaných v případě KLINGe - LORENZ a prověřených informací z uplynulého období existuje reálné nebezpečí zneužívání náhradních cestovních dokladů vydaných ZÚ NSR v Praze. Konzulární oddělení ZÚ NSR vydá, bez dostatečného prověření, zda se skutečně jedná o st. příslušníka NSR, náhradní cestovní doklad komukoliv, kdo dobře hovoří německy a označí se jako občan NSR, který ve skutečnosti existuje.

Podstata zneužívání vydání náhradních cestovních dokladů spočívá za současné situace v nemožnosti prověření, zda-li na údajně ztracené doklady již nevycestoval jiná osoba.

O zjištěných skutečnostech byly KC cestou informováni přátelé M-StB NDR.

(W) Informace 4. oddoru

ARCHIV
Zrušen stupňující (SVAZ)